# LIETUVOS RESPUBLIKOS KREDITO UNIJŲ ĮSTATYMAS

1995 m. vasario 21 d. Nr. I-796
Vilnius

## I SKIRSNIS BENDROJI DALIS

### 1 straipsnis. Įstatymo paskirtis

Šis įstatymas nustato kredito unijų veiklos pagrindus, narystės sąlygas bei savivaldos principus, reglamentuoja kredito unijų steigimą, veiklą, jos narių teises ir pareigas, reorganizavimą ir likvidavimą, valdymą bei veiklos priežiūrą. Šiuo įstatymu atkuriama kooperatinio kredito sistema bei siekiama paspartinti jos plėtrą Lietuvoje.

### 2 straipsnis. Kredito unijos. Savitarpio paskolos

1. Kredito unija – tai kooperatiniais pagrindais suorganizuota, fizinių asmenų (toliau – narių) savanoriškai įsteigta ir šio įstatymo nustatyta tvarka įregistruota kredito įstaiga, telkianti savo narių pinigines lėšas narių ūkiniams bei socialiniams poreikiams, numatytiems kredito unijos įstatuose, tenkinti savitarpio paskolų teikimo būdu ir prisiimanti su tuo susijusią riziką bei atsakomybę.

2. Savitarpio paskolos – tai iš kredito unijoje sukauptų indėlių savo nariams duodamos ilgalaikės ir trumpalaikės paskolos, už kurias imamos kredito unijos valdybos nutarimu nustatyto dydžio palūkanos.

### 3 straipsnis. Kredito unijos statusas

1. Kredito unija yra juridinis asmuo nuo jos įregistravimo šio įstatymo nustatyta tvarka momento ir veikia pagal šį įstatymą, kitus Lietuvos Respublikos įstatymus bei teisės aktus ir savo veiklos įstatus.

2. Kredito unija turi savo turtą, gali savo vardu įgyti turtines bei neturtines teises ir turėti pareigas, būti ieškove ir atsakove teisme arba trečiųjų teisme (arbitraže).

3. Kredito unija gali laikyti savo pinigines lėšas Lietuvos Respublikoje ir (ar) kitose valstybėse įregistruotuose bankuose.

4. Kredito unija gali būti steigiama ribotam ir neribotam laikui. Jei kredito unijos įstatuose nenurodytas laikotarpis, kuriam ji įsteigta, tai laikoma, kad ji įsteigta neribotam laikui. Kredito unijos veiklos laiką galima pratęsti.

5. Kredito unija pagal savo prievoles atsako tik savo turimu turtu ir neatsako už savo narių prievoles, nesusijusias su kredito unijos veikla. Kredito unijos nariai pagal kredito unijos prievoles atsako tik savo pajumi arba ta suma, kurią privalo įmokėti už savo pajų.

6. Kredito unija neatsako už valstybės prievoles, o valstybė neatsako už kredito unijos prievoles, išskyrus atvejus, kai valstybė pati prisiima tokius įsipareigojimus.

### 4 straipsnis. Kredito unijos nuosavybė

Kredito unijos turtas, sukauptas iš jos narių pajų, stojamųjų mokesčių bei savo veiklos, nuosavybės teise priklauso kredito unijai.

### 5 straipsnis. Kredito unijos pavadinimas ir jo vartojimas

1. Kredito unija privalo įregistruoti savo pavadinimą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka.

2. Kredito unijos pavadinime turi būti žodžiai „kredito unija“. Pavadinimo registravimo ir iš to kilusių ginčų sprendimo tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos teisės aktai.

3. Kredito unija negali pasirinkti tokio pavadinimo, kuris tiksliai sutaptų su kitos kredito unijos ar komercinio banko, įregistruotų Lietuvos Respublikoje, pavadinimu arba būtų toks panašus, kad sukeltų painiavą.

**6 straipsnis. Kitų Lietuvos Respublikos įstatymų ir teisės aktų taikymas kredito unijų veiklai**

Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos, kurios reglamentuoja bankų paskolas, tai yra tokius kredito santykius, kai viena šalis visuomet yra bankas, kredito unijos nariams duodamų savitarpio paskolų santykiams taikomos tik tiek, kiek jos neprieštarauja šio įstatymo nuostatoms.

## II SKIRSNIS
## KREDITO UNIJŲ VEIKLA, KREDITO UNIJOS TEISĖS IR PAREIGOS

**7 straipsnis. Kredito unijų veikla**

1. Kredito unijos:

1) priima iš savo narių, kitų kredito unijų, kredito unijų asociacijų, Lietuvos Respublikos visuomeninių organizacijų, religinių bendruomenių, Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir (ar) savivaldybių įgaliotų institucijų bei iš tarptautinių ir (ar) užsienio valstybių labdaros (paramos) fondų terminuotus ir neterminuotus indėlius;

2) duoda savo nariams tik kredito unijos įstatuose numatytai paskirčiai ilgalaikes ir trumpalaikes savitarpio paskolas;

3) skolina kitoms kredito unijoms ar kredito unijų asociacijai arba skolinasi pinigų iš kitų kredito unijų ar kredito unijų asociacijos šio įstatymo 9 straipsnio trečiojoje dalyje numatytomis sąlygomis bei investuoja laisvas kredito unijos lėšas į valstybės išleidžiamus vertybinius popierius, jei tokia veikla numatyta kredito unijos įstatuose;

4) užsiima kita Lietuvos banko licencijuojama veikla.

2. Šiame straipsnyje nustatytas operacijas bei veiklą, jei joms kredito unija yra gavusi Lietuvos banko licenciją, gali atlikti tik šio įstatymo nustatyta tvarka įregistruota kredito unija.

**8 straipsnis. Kredito unijos teisės ir pareigos**

1. Kredito unija gali:

1) užsiimti šio įstatymo 7 straipsnyje nustatyta veikla;

2) turėti atsiskaitomąją ir valiutinę sąskaitas tik viename iš pasirinktų bankų Lietuvos Respublikoje, taip pat po vieną valiutinę sąskaitą bet kurioje užsienio valstybėje įregistruotame banke pagal Lietuvos banko išduotą leidimą;

3) turėti savo antspaudą ir jį keisti bei naudoti savo nuožiūra;

4) pirkti ar kitais būdais įgyti savo veiklai turtą, taip pat jį parduoti, išnuomoti, įkeisti ar kitaip juo disponuoti;

5) mokėti tantjemas kredito unijos valdymo organų nariams bei vadovams;

6) nustatyti atlyginimo už teikiamas paslaugas dydžius ir teikiamų paslaugų savo nariams lengvatines sąlygas;

7) nustatyti savo organizacinę struktūrą;

8) reorganizuotis ar likviduotis šio įstatymo nustatyta tvarka.

2. Kredito unija gali turėti ir kitų, šio įstatymo nenustatytų, civilinių teisių, jeigu jos neprieštarauja šio įstatymo nuostatoms ir kitiems Lietuvos Respublikos įstatymams.

3. Kredito unija privalo laikytis šio įstatymo nuostatų ir savo įstatų, Lietuvos Respublikos įstatymų, sudaryti sąlygas savo nariams naudotis jiems priklausančiomis teisėmis, laiku ir tinkamai vykdyti įsipareigojimus kredito unijos nariams ir tretiesiems asmenims.

**9 straipsnis. Savitarpio paskolos paskirtis, dydis ir grąžinimo užtikrinimas**

1. Kredito unija duoda savo nariui savitarpio ilgalaikę ar trumpalaikę paskolą kilnojamajam ar nekilnojamajam turtui, buities vartojimui reikalingiems daiktams įsigyti, buities paslaugoms apmokėti, narių ūkinei, profesinei veiklai ar smulkiam verslui plėtoti bei kitai tikslinei paskirčiai, kuri yra numatyta kredito unijos įstatuose.

2. Vienam kredito unijos nariui leidžiamos duoti savitarpio paskolos suma negali būti didesnė už jo prašomą ir viršyti dešimteriopos to nario pajinės įmokos sumos bei 10 procentų kredito unijoje sukauptų indėlių sumos, nustatytos paskutinio kredito unijos buhalterinio balanso pagrindu.

3. Paskola turi būti garantuota bent viena Lietuvos Respublikos civilinio kodekso numatyta prievolių užtikrinimo priemone: įkeitimu, hipoteka, laidavimu ar garantija.

**10 straipsnis. Indėlių apdraudimas**

Kredito unija savo įstatuose gali numatyti indėlių savanoriško draudimo sąlygas ir (ar) kolektyvinį indėlių draudimą.

## III SKIRSNIS
## KREDITO UNIJOS STEIGIMAS

**11 straipsnis. Kredito unijos steigimas ir steigėjai**

1. Kredito unija steigiama formuojant jos steigimo kaštų padengimo lėšas iš vienkartinio stojamojo mokesčio įmokų ir kaupiant pajinį kapitalą iš kredito unijos steigėjų pajinių įmokų.

2. Kredito unijos steigėjai yra fiziniai asmenys, šio įstatymo nustatyta tvarka steigiantys kredito uniją. Kredito unijos steigėjais gali būti ne mažiau kaip 5 Lietuvos Respublikos fiziniai asmenys. Kiekvienas kredito unijos steigėjas kartu turi būti ir besisteigiančios kredito unijos narys.

3. Steigėjai sudaro kredito unijos steigimo sutartį, kurioje turi būti nurodyta:

1) steigėjai (vardai, pavardės) ir jų adresai;

2) kredito unijos pavadinimas;

3) kredito unijos buveinė, kuri turi būti Lietuvos Respublikoje;

4) steigėjų teisės ir pareigos steigiant kredito uniją bei atsakomybė už įsipareigojimų nevykdymą;

5) kiekvieno steigėjo piniginio pajaus dydis ir šių pajų įmokėjimo terminai bei jų laikino naudojimo tvarka kredito unijos steigimo laikotarpiu;

6) stojamojo mokesčio dydis, jo įmokėjimo ir naudojimo tvarka;

7) ginčų tarp steigėjų sprendimo tvarka.

4. Steigimo sutartį pasirašo visi steigėjai. Sutartis turi būti patvirtinta notaro.

5. Steigimo sutartis, sudaryta šio įstatymo nustatyta tvarka, yra viešas dokumentas ir suteikia teisę atidaryti lėšų kaupimo sąskaitą Lietuvos Respublikoje įregistruotame banke.

6. Kredito unijos steigėjai parengia kredito unijos įstatus ir pateikia juos tvirtinti steigiamajam susirinkimui. Iki steigiamojo susirinkimo steigėjai turi užregistruoti asmenis, įsigijusius steigiamos kredito unijos pajų, pajininkų registre.

7. Iki steigiamojo susirinkimo turi būti sukauptas minimalus pajinis kapitalas ir apmokėti ne mažiau kaip 50 asmenų pajai.

8. Iki steigiamojo susirinkimo bet kuris iš steigėjų turi teisę sudarinėti sandorius dėl steigiamos kredito unijos. Šie sandoriai kredito unijai sukuria prievoles po to, kai steigiamasis susirinkimas juos patvirtina. Jeigu susirinkimas tokių sandorių nepatvirtina, tai už prievoles, pagrįstas šiais sandoriais, atsako juos sudarę steigėjai. Steigėjui pasiūlius, kredito unijos steigiamasis susirinkimas gali perkelti kredito unijai prievoles, sukurtas sandoriais, kuriuos steigėjas sudarė savo vardu, ir atlyginti steigėjams kredito unijos steigimo išlaidas.

**12 straipsnis. Kredito unijos steigiamasis susirinkimas**

1. Kredito unijos steigėjai privalo sušaukti steigiamąjį susirinkimą ne vėliau kaip per 60 dienų nuo steigimo sutarties notariško patvirtinimo dienos.

2. Steigiamasis susirinkimas:

1) svarsto ir tvirtina kredito unijos įstatus;

2) renka pirmajai kadencijai kredito unijos valdymo organų narius ir revizorių, bet ne ilgesnei kaip dvejų finansinių-ūkinių metų kadencijai;

3) tvirtina steigimo ataskaitą;

4) tvirtina kredito unijos steigėjų sudarytus sandorius;

5) sprendžia kitus visuotinio susirinkimo kompetencijos klausimus.

3. Steigiamajame susirinkime turi dalyvauti ne mažiau kaip 2/3 pajininkų registre įregistruotų asmenų. Steigėjų dalyvavimas yra būtinas.

4. Steigiamajam susirinkimui pirmininkauja kuris nors steigėjas arba steigiamojo susirinkimo išrinktas pirmininkas.

5. Steigiamajame susirinkime turi būti rašomas protokolas, kuriame turi būti nurodyta: susirinkime dalyvavusių asmenų skaičius, visi svarstyti klausimai ir priimti nutarimai. Protokolą pasirašo pirmininkas, sekretorius ir vienas susirinkimo įgaliotas pajininkas. Prie susirinkimo protokolo turi būti pridedamas visų steigiamos kredito unijos pajininkų sąrašas.

6. Steigėjai ne vėliau kaip per 7 dienas nuo steigiamojo susirinkimo dienos privalo perduoti išrinktai valdybai kredito unijos steigimo dokumentus ir įgytą turtą.

7. Jeigu kredito unijos steigėjai per 60 dienų nuo steigimo sutarties notariško patvirtinimo nesušaukia kredito unijos steigiamojo susirinkimo, tai visi pajininkai atleidžiami nuo įsipareigojimų kredito unijai ir turi teisę reikalauti, kad steigėjai grąžintų visas jų įmokas be jokių atskaitymų.

**13 straipsnis. Steigimo ataskaita**

Kredito unijos steigėjai privalo parengti steigimo ataskaitą ir pateikti ją tvirtinti steigiamajam susirinkimui. Ataskaitoje turi būti nurodyta:

1) steigimo išlaidos;

2) išplatintų pajų skaičius ir už juos gauta pinigų suma;

3) pajų, kuriuos įsigijo kiekvienas steigėjas, skaičius;

4) sandoriai, kuriais pagrįstas prievoles steigėjai perduoda kredito unijai;

5) steigimo išlaidoms padengti išmokėto atlyginimo dydis.

**14 straipsnis. Kredito unijos įstatai**

1. Įstatai yra teisinis dokumentas, kuriuo vadovaujasi kredito unija savo veikloje.

2. Įstatuose turi būti nurodyta:

1) kredito unijos pavadinimas;

2) buveinės adresas;

3) susijungimo į kredito uniją kriterijus ;

4) kredito unijos veikimo trukmė, jei numatoma laikina (terminuota) kredito unija;

5) veiklos pobūdis (atliekamos operacijos, teikiamų paslaugų rūšys);

6) narių teisės, pareigos ir atsakomybė;

7) priėmimo į kredito uniją, išstojimo ir pašalinimo iš jos pagrindai ir tvarka;

8) minimali pajinė įmoka, kurią turi įmokėti narys, ir maksimalus vienam nariui leidžiamų įsigyti pajų skaičius bei pajų įmokėjimo tvarka ir jų perdavimo kitų asmenų nuosavybėn tvarka;

9) kredito unijos pajinio kapitalo lėšų naudojimas pagal šio įstatymo 41 straipsnio trečiosios dalies nuostatas ir (ar) laikinai laisvų pajinio kapitalo lėšų investavimo į valstybės išleidžiamus vertybinius popierius tvarka bei terminai;

10) narių visuotinių susirinkimų kompetencija, jų šaukimo bei balsavimo juose tvarka;

11) stebėtojų tarybos, valdybos, paskolų komiteto ir revizoriaus rinkimo tvarka ir jų kompetencija;

12) kapitalų sudėtis, priklausomybė ir formavimas (pajinio kapitalo dydis nenurodomas);

13) pelno ir nuostolių patvirtinimo tvarka, pelno paskirstymo ir nuostolių atlyginimo tvarka;

14) finansinės atskaitomybės sudarymo, tikrinimo ir priėmimo tvarka;

15) kredito unijos reorganizavimo ir likvidavimo tvarka;

16) kredito unijos pranešimų skelbimo tvarka;

17) žinios, kurios yra laikomos kredito unijos paslaptimi.

3. Įstatuose gali būti ir kitų šiam įstatymui ir kitiems Lietuvos Respublikos įstatymams neprieštaraujančių nuostatų, reglamentuojančių kredito unijos veiklą ir nustatančių narių turtinius ir kitus santykius bei kredito unijos santykius su trečiaisiais asmenimis.

4. Kredito unijos įstatai turi būti patvirtinti visuotinio narių susirinkimo.

**15 straipsnis. Kredito unijos registravimas**

1. Per 4 mėnesius nuo steigiamojo susirinkimo dienos kredito unija, gavusi šio įstatymo 16 straipsnyje numatytą licenciją, turi būti įregistruota Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta komercinių bankų registravimo tvarka.

2. Jei per šio straipsnio pirmojoje dalyje nurodytą laiką kredito unija nebuvo įregistruota, tai ji laikoma neįsteigta ir pajininkų įmokos į kredito unijos pajinį kapitalą be jokių atskaitymų turi būti sugrąžintos per 15 dienų nuo registravimui skirto laiko pasibaigimo dienos.

3. Jei kredito unija nebuvo įregistruota dėl priežasčių, nesusijusių su kredito unijos steigėjų ar asmenų, sumokėjusių pajines įmokas, veikla, atsisakymas įregistruoti kredito uniją gali būti kredito unijos steigėjų apskųstas teismui.

4. Nuo įregistravimo dienos kredito unija įgyja juridinio asmens teises ir gali užsiimti taupymo bei savitarpio paskolų savo nariams davimo veikla.

**16 straipsnis. Licencija**

1. Licenciją užsiimti taupymo ir savitarpio paskolų davimo operacijoms bei kita Lietuvos banko licencijuojama veikla kredito unijai išduoda Lietuvos bankas jo nustatyta tvarka.

2. Licencijai gauti kredito unija privalo pateikti Lietuvos bankui šiuos dokumentus:

1) pareiškimą;

2) notariškai patvirtintą steigimo dokumentų kopiją;

3) dokumentus, patvirtinančius, kad kredito unijos narių pradinės įmokos sumokėtos;

4) Lietuvos banko reikalaujamus duomenis apie kredito unijų steigėjus, stebėtojų tarybos ir valdybos narius;

5) įstatus;

6) kitus Lietuvos banko reikalaujamus dokumentus.

3. Lietuvos banko atsisakymas išduoti licenciją turi būti motyvuotas. Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka šis atsisakymas gali būti apskųstas teismui.

## IV SKIRSNIS
## NARYSTĖ KREDITO UNIJOJE, NARIŲ TEISĖS IR PAREIGOS

**17 straipsnis. Nariai**

1. Kredito unijos nariais gali būti tik fiziniai asmenys – Lietuvos Respublikos piliečiai, asmenys be pilietybės, nuolat gyvenantys Lietuvos Respublikoje, ir kitų valstybių piliečiai, nuolat gyvenantys Lietuvos Respublikoje. Kredito unijos nariais gali būti asmenys, sukakę 18 metų. Įstatuose gali būti numatyta galimybė priimti nariais asmenis nuo 16 metų, jei jie turi savarankišką pragyvenimo šaltinį.

2. Minimalus kredito unijos narių skaičius – 50 narių, įskaitant steigėjus. Sumažėjus minimaliam kredito unijos narių skaičiui bent vienu, kredito unija tolesnei savo veiklai, kol vėl bus minimalus narių skaičius, turi gauti kredito unijos veiklos priežiūros institucijos leidimą. Priežiūros institucija, atsižvelgdama į tokios kredito unijos likvidumą, gali leisti jai veikti ne ilgiau kaip 3 mėnesius arba uždrausti tokios kredito unijos veiklą.

3. Priimti naujus narius galima tik po to, kai šio įstatymo nustatyta tvarka kredito unija yra įregistruota.

4. Narystė kredito unijoje grindžiama šiais kriterijais, kurie turi būti nurodyti įstatuose:

1) darbas toje pačioje įmonėje, įstaigoje;

2) profesinis bendrumas;

3) priklausymas tam tikram formaliam asmenų junginiui: organizacijai, įskaitant visuomenines ir profesines, bet išskyrus politines partijas; mokymosi, etninei, kultūros, socialinei ar religinei draugijai ar bendruomenei ir pan.;

4) gyvenimas toje pačioje gyvenamojoje vietovėje – miestelyje arba kaime.

5. Kredito unijos nario šeimos nariai ar kartu su juo gyvenantys arba vedantys bendrą ūkį asmenys gali būti priimti kredito unijos nariais neatsižvelgiant į šiame straipsnyje nurodytus kriterijus, jei ko kita nenumato kredito unijos įstatai.

6. Asmenys, norintys tapti kredito unijos nariais, turi pateikti raštišką prašymą kredito unijos valdybai. Prašyme nurodoma, kad jis (ji) pasižada laikytis kredito unijos įstatų, sumokėti stojamąjį mokestį, įmokėti pajų bei vykdyti ir tas kredito unijos prievoles, kurias kredito unija prisiėmė iki jam įstojant.

7. Kredito unijos nariu tampama po to, kai valdyba priima sprendimą patenkinti prašymą.

8. Jeigu kredito unijos narys nebeatitinka pagrindinių kredito unijos narystės sąlygų, visuotiniam narių susirinkimui nutarus, jis gali būti paliktas kredito unijoje asocijuoto nario teisėmis. Asocijuotas narys neatleidžiamas nuo pareigų kredito unijai. Jis gali naudotis visomis nario teisėmis, išskyrus teisę balsuoti, būti išrinktu į kredito unijos valdymo ir kontrolės organus ir gauti iš kredito unijos naujų paskolų.

**18 straipsnis. Narių registravimas**

1. Kredito unijos nariai turi būti registruojami kredito unijos narių registre, kurį tvarko valdyba. Registre nurodoma: nario vardas ir pavardė, asmens kodas, gyvenamoji vieta ir adresas, įstojimo data, stojamojo mokesčio, pajinės įmokos sumokėjimas.

2. Kredito unijos veiklos priežiūros institucijai pareikalavus, valdyba privalo pateikti kredito unijos narių sąrašą. Jei kredito unijos narių skaičius tampa mažesnis nei šio įstatymo 17 straipsnio antrojoje dalyje nustatytas minimalus, valdyba apie tai turi pranešti priežiūros institucijai ne vėliau kaip per 10 dienų.

3. Jei kredito unijos narys prašo, jam gali būti išduodamas pažymėjimas, patvirtinantis narystę kredito unijoje ir pajaus dydį.

**19 straipsnis. Kredito unijos nario teisės ir pareigos**

1. Kredito unijos narys turi šias teises:

1) dalyvauti kredito unijos susirinkimuose ir balsuojant turėti tik vieną balsą;

2) rinkti kredito unijos valdymo ir kontrolės organus ir būti į juos išrinktas;

3) gauti informaciją apie kredito unijos veiklą, jos finansinę-ūkinę būklę ir turtą ar pareikalauti, kad kredito unija pateiktų jam susipažinti ar kopijuoti metinę bei tarpinę finansinę atskaitomybę, valdybos ataskaitas apie kredito unijos veiklą, susirinkimų protokolus, narių registrą. Kiti dokumentai gali būti nariui pateikiami, jeigu juose nėra paslapčių, kurių atskleidimas padarytų kredito unijai turtinę žalą. Atsisakyti suteikti informaciją dėl kitų priežasčių draudžiama. Atsisakymas pateikti prašomus dokumentus turi būti įforminamas raštu, jeigu to reikalauja narys. Ginčus dėl nario teisės gauti informaciją sprendžia teismas;

4) apskųsti teismui visuotinio narių susirinkimo ir valdybos nutarimus;

5) išstoti iš kredito unijos;

6) kredito unijoje turėti minimalaus ar įstatuose nustatyto maksimalaus dydžio pajų ar pajus;

7) gauti nariams skirstomo pelno dalį – dividendą, proporcingą jo pajaus dydžiui;

8) gauti likviduojamos kredito unijos turto dalį, proporcingą jo pajaus dydžiui;

9) palikti testamentu savo pajų vienam ar keliems asmenims;

10) gavus valdybos sutikimą, perleisti savo pajų kitų asmenų nuosavybėn šio įstatymo 35 straipsnio antrosios dalies 10 punkte nustatyta tvarka;

11) reikalauti, kad kredito unija grąžintų jo pajines įmokas;

12) naudotis kredito unijos teikiamomis paslaugomis įstatuose nustatytomis lengvatinėmis sąlygomis.

2. Kredito unijos įstatuose gali būti numatytos ir kitos nario teisės, neprieštaraujančios Lietuvos Respublikos įstatymams.

3. Kredito unijos narys neturi teisės balsuoti, kai visuotinis narių susirinkimas sprendžia jo narystės kredito unijoje klausimą ir kitais įstatų numatytais atvejais, kada jis yra tiesiogiai suinteresuotas.

4. Kredito unijos narys privalo:

1) laiku pranešti apie jo narystės kredito unijoje pagrindo išnykimą;

2) įstatuose nurodytais terminais ir tvarka mokėti stojamąjį mokestį, pajines ir kitas tikslines įmokas;

3) laikytis įstatų, vykdyti kredito unijos įsipareigojimus bei valdymo ir kontrolės organų nutarimus, dalyvauti kredito unijos veikloje;

4) tinkamai ir laiku vykdyti su juo sudarytas paskolų, indėlių laikymo kredito unijoje ir kitas sutartis.

5. Kredito unijos narys negali būti tuo pačiu metu kitos kredito unijos nariu, jei įstatai tai draudžia.

6. Kredito unijos valdymo ar kontrolės organų narys, išstojęs ar pašalintas iš kredito unijos, negali toliau atlikti savo funkcijų minėtuose organuose. Tie išstojantys nariai, kurie dirba kredito unijoje pagal samdos sutartis, gali nenutraukti samdos sutarties, jei įstatuose nenumatyta kitaip.

**20 straipsnis. Narystės nutraukimas ir narystės pasibaigimas**

1. Narystė kredito unijoje nutraukiama:

1) valdybai patenkinus nario prašymą išstoti iš kredito unijos;

2) nariui mirus;

3) pripažinus narį neveiksniu Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka;

4) narį pašalinus;

5) tapus kitos kredito unijos nariu, jeigu kredito unijos įstatai draudžia būti nariu daugiau nei vienoje kredito unijoje.

2. Narystė kredito unijoje pasibaigia likvidavus kredito uniją šio įstatymo 50 straipsnio pirmojoje dalyje numatytais atvejais.

**21 straipsnis. Išstojimas iš kredito unijos**

1. Kiekvienas kredito unijos narys turi teisę savo noru išstoti iš kredito unijos, pranešęs apie tai raštu valdybai ne vėliau kaip prieš 3 mėnesius. Sprendimą dėl išstojimo ir atsiskaitymo su išstojančiuoju priima valdyba.

2. Išstoti galima tik pasibaigus ūkiniams metams. Valdyba gali leisti nariui išstoti ir iki ūkinių metų pabaigos, jei galima atsiskaityti su išstojančiuoju nesukeliant žalos kredito unijos interesams.

3. Jei įstatai kaip narystės sąlygą nustato narių gyvenimą toje pačioje gyvenamojoje vietovėje – miestelyje arba kaime, kredito unijos narys, išsikeliantis iš tos vietovės, apie išstojimą turi pranešti raštu valdybai.

**22 straipsnis. Pašalinimas iš kredito unijos**

1. Jei kredito unijos narys nevykdo savo pareigų, pažeidžia šį įstatymą ir įstatus, jis gali būti pašalintas iš kredito unijos tik visuotinio narių susirinkimo sprendimu. Iki visuotinio narių susirinkimo, kuriame bus svarstomas kredito unijos nario pašalinimo klausimas, valdyba gali sustabdyti nario teises.

2. Narys gali būti pašalintas, jeigu jam buvo suteikta galimybė pasisakyti visuotiniame narių susirinkime ir jei už jo pašalinimą balsavo 2/3 susirinkime dalyvavusių kredito unijos narių.

3. Jei pašalintasis narys nesutinka su visuotinio narių susirinkimo sprendimu jį pašalinti, jis turi teisę per 3 mėnesius nuo nutarimo priėmimo dienos kreiptis į teismą dėl tokio sprendimo panaikinimo.

**23 straipsnis. Atsiskaitymai su buvusiais kredito unijos nariais**

1. Laikas, per kurį turi būti atsiskaitoma su išstojusiu arba pašalintu kredito unijos nariu, nustatomas įvertinant kredito unijos finansinę ir turtinę būklę (likvidumą) bei atskaičius kredito unijai priklausančias sumas. Atsiskaityti būtina ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo kredito unijos nario faktiško išstojimo ar pašalinimo dienos.

2. Pašalintas arba išstojęs iš kredito unijos asmuo nuo pašalinimo ar išstojimo momento praranda teisę naudotis kredito unijos teikiamomis paslaugomis lengvatinėmis sąlygomis.

3. Kredito unijos valdyba, saugodama kredito unijos ir jos narių interesus, per 10 dienų nuo nario išstojimo ar pašalinimo dienos turi peržiūrėti visas su juo sudarytas kredito unijos teikiamų paslaugų sutartis ir, jeigu reikia, jas nutraukti arba, jeigu kita šalis sutinka, pakeisti sutarčių sąlygas.

4. Ginčus dėl tarpusavio atsiskaitymų sprendžia teismas.

5. Mirusiam nariui priklausančios lėšos išmokamos jo įpėdiniams tokia pat tvarka kaip ir išstojimo ar pašalinimo atvejais, jeigu jie nėra tos kredito unijos nariai ir neįstoja į ją šio įstatymo ir įstatų nustatyta tvarka.

6. Pripažintam neveiksniu nariui priklausančios lėšos išmokamos jo teisėtam atstovui, kai jis pateikia reikiamus dokumentus.

**24 straipsnis. Įgaliotiniai**

Narys turi teisę įgalioti kitą asmenį balsuoti už jį narių susirinkime ar atlikti kitus veiksmus. Įgaliotinis kredito unijos narių susirinkime gali atstovauti tik vienam kredito unijos nariui. Nario įgaliojimas turi būti patvirtintas notariškai. Nario įgaliotiniu negali būti kredito unijos valdymo ar kontrolės organų narys.

**25 straipsnis. Kredito unijos nario atsakomybė už žalą, padarytą kredito unijai**

1. Kredito unijos narys už žalą, padarytą kredito unijai, atsako Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka. Narystės kredito unijoje nutraukimas neatleidžia nuo atsakomybės už kredito unijai padarytą žalą.

2. Kredito unijos narys atsako įdėto pajaus (priklausančio turto) dydžiu. Kredito unijos įstatuose gali būti nustatyta iki penkeriopo įdėto pajaus (priklausančio turto) dydžio nario atsakomybė.

## V SKIRSNIS
## KREDITO UNIJOS VALDYMAS IR VEIKLOS KONTROLĖ

**26 straipsnis. Valdymo organai**

1. Kredito unijos valdymo organai yra visuotinis narių susirinkimas, stebėtojų taryba, valdyba ir paskolų komitetas. Valdymo organų nariais gali būti tik pilnamečiai kredito unijos nariai.

2. Stebėtojų taryba gali būti nesudaroma, jei kredito unija turi mažiau kaip 100 narių. Kredito unijos įstatuose tokiu atveju turi būti nurodyta, kad stebėtojų tarybos funkcijas vykdo valdyba.

3. Paskolų komitetas yra privalomas kredito unijos valdymo organas, kuris turi būti sudaromas neatsižvelgiant į kredito unijos narių skaičių.

4. Kredito unijos visuotiniam susirinkimui nutarus, kredito unijoje gali būti sudaryta kredito unijos administracija iš samdomų darbuotojų. Jei administracija nesudaroma, jos funkcijas atlieka kredito unijos valdyba.

**27 straipsnis. Visuotinis narių susirinkimas**

1. Visuotinis narių susirinkimas yra aukščiausiasis kredito unijos valdymo organas.

2. Tik visuotinis narių susirinkimas gali:

1) tvirtinti, keisti ir papildyti kredito unijos įstatus;

2) tvirtinti kredito unijos steigimo ataskaitą;

3) rinkti ir atšaukti stebėtojų tarybos, valdybos, paskolų komiteto narius ir revizorių, o iš jų atitinkamai – stebėtojų tarybos, valdybos ir paskolų komiteto pirmininkus;

4) priimti nutarimą pašalinti narį iš kredito unijos;

5) nagrinėti kredito unijos narių skundus ir pasiūlymus dėl stebėtojų tarybos ir valdybos darbo;

6) nustatyti minimalų ir maksimalų pajinės įmokos, kurią turi sumokėti narys, dydį bei pajų įmokėjimo tvarką, tvirtinti ir keisti stojamojo mokesčio dydį;

7) nustatyti nariams duodamų savitarpio paskolų tikslinę paskirtį;

8) nustatyti revizoriaus atlyginimą ir metines išmokas (tantjemas) iš pelno valdymo organų nariams;

9) nustatyti limitą lėšų, kurias galima skirti finansinės atskaitomybės eksperto ar nepriklausomo auditoriaus darbo apmokėjimui;

10) nustatyti darbo apmokėjimo dydį ir tvarką samdos pagrindais dirbantiems kredito unijoje darbuotojams;

11) tvirtinti metinę finansinę atskaitomybę, priimti nutarimą dėl pelno paskirstymo ir nuostolių atlyginimo tvarkos;

12) nustatyti pajinio, rezervinio, indėlių draudimo ir kitų reikalingų kapitalų dydį, nutarti atlyginti konkrečius su nelikvidžiais kredito unijos aktyvais nesusijusius nuostolius iš rezervinio kapitalo lėšų;

13) numatyti kredito unijoje priimamų indėlių draudimą, nutarti atlyginti indėlininkų nuostolius iš indėlių draudimo kapitalo ar kitų kapitalų lėšų;

14) priimti nutarimą reorganizuoti ar likviduoti kredito uniją;

15) spręsti klausimą dėl kredito unijos įstojimo į kredito unijų asociaciją ir išstojimo iš jos;

16) įvertinti kredito unijos valdymo ir kontrolės organų ataskaitas;

17) susirinkimo metu spręsti stebėtojų tarybai pavestus klausimus, jei to prašo stebėtojų taryba;

18) spręsti kitus jo kompetencijai įstatų priskirtus klausimus.

**28 straipsnis. Visuotinio narių susirinkimo šaukimo pagrindai**

1. Visuotinius narių susirinkimus šaukia kredito unijos valdyba.

2. Neeilinio visuotinio narių susirinkimo šaukimo iniciatyvos teisę turi stebėtojų taryba, valdyba, paskolų komitetas ir ne mažiau kaip 1/4 kredito unijos narių. Neeilinis visuotinis narių susirinkimas turi būti sušauktas, jeigu:

1) kredito uniją numatoma reorganizuoti ar likviduoti;

2) kredito unija negali įvykdyti finansinių įsipareigojimų arba yra skelbiama nemokia;

3) to reikalauja iniciatyvos teisę turintys kredito unijos nariai, stebėtojų taryba, valdyba ar paskolų komitetas;

4) yra šio įstatymo 34 straipsnio trečiojoje dalyje numatytas atvejis;

5) įsiteisėja teismo sprendimas sušaukti narių susirinkimą.

3. Kredito unijos visuotinis narių susirinkimas gali būti sušaukiamas teismo sprendimu, jeigu:

1) per 3 mėnesius nuo ūkinių metų pabaigos nebuvo sušauktas eilinis visuotinis narių susirinkimas ir dėl to į teismą kreipėsi kredito unijos narys (nariai);

2) į teismą kreipėsi neeilinio visuotinio narių susirinkimo iniciatoriai, valdybai nesušaukus tokio susirinkimo per šio įstatymo 30 straipsnio pirmojoje dalyje nustatytą terminą;

3) į teismą kreipėsi kreditoriai dėl to, kad neeilinis visuotinis narių susirinkimas nebuvo sušauktas šio straipsnio antrosios dalies 2 punkte numatytais atvejais.

**29 straipsnis. Visuotinio narių susirinkimo kvorumas ir nutarimų priėmimas**

1.Visuotinis narių susirinkimas gali priimti nutarimus, jeigu jame dalyvauja daugiau kaip 1/2 visų kredito unijos narių. Nesant kvorumo, turi būti sušauktas pakartotinis susirinkimas, kuris turi teisę priimti nutarimus pagal darbotvarkę ir be kvorumo, bet dalyvaujant ne mažiau kaip 1/3 visų

kredito unijos narių. Jei į pakartotinai sušauktą susirinkimą atvyksta mažiau kaip 1/3 visų kredito unijos narių, tai susirinkimas turi būti sušauktas trečią kartą ir jame nutarimai gali būti priimti pagal darbotvarkę ir nesant kvorumo.

2. Visuotiniame narių susirinkime dalyvaujantys kredito unijos nariai (jų įgaliotiniai) registruojami pasirašytinai registravimo sąraše, kurį pasirašo susirinkimo pirmininkas ir sekretorius. Dalyvauti visuotiniame narių susirinkime su patariamojo balso teise gali ir administracijos vadovas, kuris nėra kredito unijos narys. Kredito unijos narys, nedalyvaujantis visuotiniame narių susirinkime, bet susipažinęs su darbotvarke bei nutarimo projektu, gali raštu pranešti visuotiniam narių susirinkimui, ar jis yra „už“ ar „prieš“. Šie pranešimai yra įskaitomi į susirinkimo kvorumą, taip pat į balsavimo rezultatus, bet tik to klausimo, už kurį narys balsavo raštu.

3. Balsavimas visuotiniame narių susirinkime yra atviras. Slaptai balsuojama, jei to reikalauja ne mažiau kaip 1/4 dalyvaujančių susirinkime kredito unijos narių.

4. Visuotinio narių susirinkimo nutarimai priimami paprasta balsų dauguma. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemiamą balsą turi susirinkimo pirmininkas. Šio įstatymo 27 straipsnio antrosios dalies 1, 4, 6, 7, 14 ir 15 punktuose numatytais atvejais nutarimams priimti reikia 2/3 dalyvaujančiųjų visuotiniame narių susirinkime balsų.

5. Visuotinio narių susirinkimo protokolą pasirašo susirinkimo pirmininkas, sekretorius ir nors vienas susirinkimo įgaliotas kredito unijos narys. Prie protokolo turi būti pridedamas susirinkimo dalyvių sąrašas ir, jeigu buvo balsuojama raštu, balsavimo biuleteniai, kurie turi būti saugomi iki kito visuotinio narių susirinkimo pabaigos.

**30 straipsnis. Visuotinių narių susirinkimų šaukimo terminai ir tvarka**

1. Eilinį visuotinį narių susirinkimą šaukia kredito unijos valdyba kasmet, bet ne vėliau kaip per 3 mėnesius nuo ūkinių metų pabaigos. Apie šaukiamą eilinį visuotinį narių susirinkimą valdyba privalo paskelbti kredito unijos įstatuose nustatyta tvarka ir ne vėliau kaip prieš 20 dienų iki susirinkimo.

2. Neeilinio visuotinio narių susirinkimo šaukimo iniciatoriai pateikia valdybai paraišką, kurioje nurodoma: susirinkimo šaukimo pagrindas, tikslas ir darbotvarkės projektas. Valdyba, gavusi paraišką, privalo per 10 dienų nuo paraiškos pateikimo jai dienos paskelbti kredito unijos nariams apie neeilinio visuotinio narių susirinkimo sušaukimą ir ne vėliau kaip per 20 dienų nuo paskelbimo apie tai sušaukti neeilinį visuotinį narių susirinkimą.

3. Pakartotinis kredito unijos visuotinis narių susirinkimas turi būti sušauktas per 10 dienų nuo neįvykusio susirinkimo dienos, o kredito unijos nariai informuojami ne vėliau kaip likus 5 dienoms iki pakartotinio susirinkimo.

4. Visuotinis susirinkimas gali būti šaukiamas nesilaikant šių terminų, jeigu visi kredito unijos nariai su tuo sutinka.

5. Pranešime apie visuotinį narių susirinkimą turi būti nurodyta:

1) kredito unijos pavadinimas ir adresas;

2) susirinkimo data, laikas ir vieta;

3) susirinkimo darbotvarkė ir nutarimų projektai.

6. Ne vėliau kaip likus 5 dienoms iki susirinkimo kredito unijos nariams turi būti sudaryta galimybė susipažinti su dokumentais, susijusiais su susirinkimo darbotvarke.

7. Visuotinio narių susirinkimo pirmininkas kiekvieną kartą renkamas iš kredito unijos narių, o iki jo išrinkimo pirmininkauja stebėtojų tarybos pirmininkas, jeigu kitaip nenumato kredito unijos įstatai.

8. Visuotinis narių susirinkimas neturi teisės priimti nutarimų darbotvarkėje nepaskelbtais klausimais, jeigu jame dalyvauja ne visi kredito unijos nariai. Pakartotiniame susirinkime galioja tik neįvykusio susirinkimo darbotvarkė.

**31 straipsnis. Visuotinio narių susirinkimo nutarimų negaliojimas**

1. Kredito unijos narių ar administracijos vadovo pareiškimu visuotinio narių susirinkimo nutarimai gali būti teismine tvarka pripažinti negaliojančiais, jei jie prieštarauja šiam įstatymui, kredito unijos įstatams ir kitiems Lietuvos Respublikos įstatymams.

2. Visuotinio narių susirinkimo nutarimas gali būti apskųstas teismui ne vėliau kaip per 30 dienų nuo nutarimo priėmimo dienos ar nuo tos dienos, kai asmuo sužinojo arba turėjo sužinoti apie nutarimo priėmimą.

**32 straipsnis. Stebėtojų taryba**

1.Stebėtojų taryba yra kredito unijos veiklos teisėtumą ir tikslingumą prižiūrintis kontrolės organas.

2. Stebėtojų tarybos narių skaičių – ne mažiau kaip 3 ir ne daugiau kaip 9 – nustato kredito unijos įstatai. Stebėtojų tarybą ir jos pirmininką renka kredito unijos visuotinis narių susirinkimas ne daugiau kaip trejiems metams.

3. Stebėtojų tarybos nariu negali būti kredito unijos valdybos, paskolų komiteto narys ar revizorius. Stebėtojų tarybos narys negali pavesti ar perduoti savo funkcijų kitiems asmenims.

4. Už veiklą stebėtojų taryboje jos nariams gali būti mokamos tantjemos.

**33 straipsnis. Stebėtojų tarybos įgalinimai**

1. Stebėtojų taryba:

1) kontroliuoja, kaip valdyba ir (ar) administracija vykdo visuotinio narių susirinkimo nutarimus;

2) analizuoja kredito unijos ir jos valdybos veiklą, finansinių išteklių kaupimą ir naudojimą, darbo apmokėjimą, finansinę būklę;

3) pateikia visuotiniam kredito unijos narių susirinkimui valdybos ataskaitą su savo išvadomis ir pasiūlymais;

4) įspėja kredito unijos valdybą, paskolų komitetą ar kredito unijos narius, kad nedelsiant pašalintų veiklos kredito unijoje pažeidimus, arba praneša apie tai visuotiniam narių susirinkimui;

5) pateikia visuotiniam narių susirinkimui savo išvadas ir pasiūlymus apie kredito unijos metinį buhalterinį balansą, pelno paskirstymo ir nuostolių atlyginimo projektus;

6) atstovauja kredito unijai teisme nagrinėjant ginčus tarp kredito unijos ir jos valdybos, tarp kredito unijos narių ir valdybos;

7) siūlo valdybai atšaukti jos priimtus neteisėtus nutarimus arba prašo visuotinį narių susirinkimą atšaukti neteisėtus valdybos nutarimus;

8) gali perduoti jos kompetencijai priskirtus klausimus spręsti visuotiniam narių susirinkimui;

9) sprendžia kitus įstatuose numatytus klausimus.

2. Stebėtojų taryba turi teisę pasikviesti ekspertą arba nepriklausomą auditorių patikrinti ir įvertinti kredito unijos buhalterinį balansą ir kitą finansinę atskaitomybę.

3. Stebėtojų tarybai pareikalavus, kredito unijos valdyba ir (ar) administracija privalo pateikti jai dokumentus, susijusius su kredito unijos veikla.

4. Stebėtojų tarybos posėdis yra teisėtas, jei jame dalyvauja daugiau kaip pusė jos narių. Nutarimai priimami paprasta dalyvaujančiųjų posėdyje balsų dauguma. Stebėtojų tarybos nariai turi lygias teises. Balsavimo metu kiekvienas narys turi vieną balsą. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemia pirmininko balsas.

5. Stebėtojų tarybos darbo tvarką nustato jos darbo reglamentas.

**34 straipsnis. Kredito unijos valdyba**

1. Valdyba yra kolegialus vykdomasis-tvarkomasis kredito unijos organas, kurio veiklai vadovauja pirmininkas. Valdybos narių skaičių, kuris turi būti nelyginis ir ne mažesnis kaip 3, nustato kredito unijos įstatai. Valdybos narius ir pirmininką renka kredito unijos visuotinis narių susirinkimas ne daugiau kaip trejiems metams. Valdybos nariu ar jos pirmininku negali būti kredito unijos stebėtojų tarybos, paskolų komiteto narys ar revizorius.

2. Be pagrindinių valdybos narių, tam pačiam laikui gali būti renkami ne daugiau kaip 3 kandidatai į valdybos narius, kurie, sumažėjus valdybos narių skaičiui, pakeičia nebegalinčius eiti savo pareigų valdybos narius. Šie kandidatai turi teisę dalyvauti valdybos posėdžiuose su patariamojo balso teise.

3. Jeigu kredito unijos valdybos narių skaičius tapo mažesnis negu numatyta kredito unijos įstatuose ir nėra galimybės trūkstamus valdybos narius pakeisti išrinktais kandidatais, likusieji valdybos nariai privalo sušaukti neeilinį kredito unijos narių susirinkimą.

4. Už darbą valdyboje jos nariams gali būti mokamos tantjemos.

**35 straipsnis. Valdybos įgalinimai**

1. Valdybos ir jos narių įgalinimus nustato kredito unijos įstatai, o darbo tvarką – jos priimtas darbo reglamentas.

2. Valdyba:

1) priima naujus narius į kredito uniją, sustabdo jų narystę kredito unijoje šio įstatymo 22 straipsnio pirmojoje dalyje numatytais atvejais;

2) atstovauja kredito unijai teisme, arbitraže bei kitose institucijose;

3) organizuoja ir šaukia kredito unijos visuotinius narių susirinkimus;

4) nustato palūkanas už indėlius ir paskolų procentus;

5) kredito unijos vardu sudaro darbo sutartis su samdomais darbuotojais;

6) kredito unijos vardu sudaro civilinius sandorius su kredito unijos nariais ir trečiaisiais asmenimis;

7) tvarko kredito unijos narių registrą;

8) svarsto revizoriaus pateiktą medžiagą, administracijos (jei ji yra) veiklą ir pateikia savo išvadas stebėtojų tarybai arba visuotiniam narių susirinkimui;

9) parengia kredito unijos buhalterinio balanso, pelno paskirstymo bei nuostolių atlyginimo tvarkos ir kitos finansinės atskaitomybės projektus;

10) svarsto kredito unijos narių prašymus dėl jų pajų perleidimo ir ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo prašymo gavimo dienos praneša suinteresuotam nariui apie sutikimą ar draudimą nariui perleisti jo pajų kitam asmeniui;

11) investuoja laisvas kredito unijos lėšas į valstybės išleidžiamus vertybinius popierius, jei tai numatyta įstatuose;

12) skolina laisvas kredito unijos lėšas kitoms kredito unijoms ar kredito unijų asociacijai bei skolinasi iš jų pinigus, jei tai numatyta įstatuose;

13) atsiskaito su buvusiais kredito unijos nariais šio įstatymo 23 straipsnyje nustatyta tvarka ir terminais;

14) laiku informuoja kredito unijų veiklos priežiūros instituciją apie minimalaus narių skaičiaus ar pajinio kapitalo sumažėjimą bei teikia kitus reikalingus šiai institucijai duomenis pagal Lietuvos banko patvirtintas kredito unijų veiklos priežiūros taisykles;

15) svarsto kitus kredito unijos veiklos ir valdymo klausimus, nepriklausančius išimtinei visuotinio narių susirinkimo, stebėtojų tarybos ar paskolų komiteto kompetencijai.

3. Valdyba priima nutarimus jos kompetencijai šio įstatymo ar įstatų priskirtais klausimais. Valdybos nariai privalo saugoti kredito unijos paslaptis. Valdybos nariai turi lygias balsavimo teises. Balsams pasiskirsčius po lygiai, lemia valdybos pirmininko balsas.

**36 straipsnis. Paskolų komitetas**

1. Paskolų komitetą iš ne mažiau kaip 3 kredito unijos narių renka visuotinis narių susirinkimas trejiems metams. Paskolų komiteto nariu negali būti kredito unijos stebėtojų tarybos, valdybos narys ar revizorius.

2. Paskolų komitetas nagrinėja kredito unijos narių paraiškas dėl savitarpio paskolų. Jis sprendžia, ar nario prašoma paskola atitinka įstatuose nustatytą paskirtį, numato išmokėjimo ir grąžinimo sąlygas bei tvarką ir teikia pasiūlymus šiais klausimais kredito unijos valdybai. Valdyba

negali sudaryti savitarpio paskolos sutarties su kredito unijos nariu, jei tam nepritarė paskolos komitetas.

3. Už savo veiklą paskolų komitetas atsiskaito visuotiniam narių susirinkimui kredito unijos įstatuose nustatyta tvarka, bet ne rečiau kaip kartą per metus.

4. Paskolų komiteto nariams gali būti mokamos tantjemos.

**37 straipsnis. Stebėtojų tarybos, valdybos ir paskolų komiteto narių atsakomybė**

1. Stebėtojų tarybos, valdybos ir paskolų komiteto nariai už jų veiksmais kredito unijai padarytą žalą atsako Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.

2. Nuo pareigos atlyginti nuostolius atleidžiami tik tie stebėtojų tarybos, valdybos ar paskolų komiteto nariai, kurie balsavo prieš nutarimus, pažeidžiančius šį įstatymą, kredito unijos įstatus ar kitus Lietuvos Respublikos įstatymus, ar nedalyvavo tokius nutarimus priimant. Šiais atvejais jie privalo per 7 dienas po to, kai sužinojo ar turėjo sužinoti apie tokį nutarimą, įteikti posėdžio pirmininkui rašytinį protestą.

**38 straipsnis. Kredito unijos revizorius**

1. Kredito unijoje turi būti bent vienas revizorius, kurį renka visuotinis narių susirinkimas kredito unijos įstatuose nustatytam, bet ne ilgesniam kaip trejų metų laikotarpiui. Juo gali būti kredito unijos narys, turintis kvalifikacijos diplomą. Revizoriumi negali būti kredito unijos valdybos, stebėtojų tarybos ar paskolų komiteto narys ar toje kredito unijoje dirbantis vyriausiasis finansininkas (buhalteris).

2. Nesant galimybės išrinkti revizorių iš kredito unijos narių, visuotinis narių susirinkimas tvirtina nepriklausomą auditorių, stebėtojų tarybos siūlomą samdyti pagal sutartį.

3. Revizorius (nepriklausomas auditorius) kontroliuoja kredito unijos finansinę-ūkinę veiklą, visuotinio narių susirinkimo priimtų nutarimų vykdymą. Atlikdamas šias funkcijas, turi teisę reikalauti pateikti jam reikalingus kredito unijos buhalterinius bei finansinius dokumentus.

4. Kredito unijos revizorius (nepriklausomas auditorius) pateikia visuotiniam narių susirinkimui finansinės-ūkinės veiklos patikrinimo metinę ataskaitą. Jis privalo nedelsiant informuoti valdybą ir stebėtojų tarybą apie pažeidimus kredito unijos finansinėje-ūkinėje veikloje, taip pat saugoti kredito unijos paslaptis.

5. Renkamam revizoriui gali būti mokamas atlyginimas.

6. Kredito unijos revizorius (nepriklausomas auditorius) atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka už nepatenkinamą kredito unijos veiklos kontrolę ir veiklos trūkumų nuslėpimą.

**39 straipsnis. Administracija**

Jei kredito unijos visuotinis narių susirinkimas nutaria suformuoti kredito unijos administraciją, kredito unijos darbuotojų ir administracijos santykiams reguliuoti taikomos Lietuvos Respublikos darbo sutarties įstatymo ir Darbo įstatymų kodekso nuostatos.

## VI SKIRSNIS
## KREDITO UNIJOS KAPITALAI, NARIO PAJUS, PAJAMOS IR IŠLAIDOS, FINANSINĖ APSKAITA IR KONTROLĖ

**40 straipsnis. Kredito unijos kapitalai**

1. Kredito unijos nuosavas kapitalas susideda iš pajinio, rezervinio, indėlių draudimo bei papildomų kapitalų.

2. Indėlių draudimo bei papildomų kapitalų sudarymo ir naudojimo tvarką nustato kredito unijos įstatai.

**41 straipsnis. Kredito unijos pajinis kapitalas**

1. Kredito unijos minimalus pajinis kapitalas negali būti mažesnis kaip 15000 litų. Jeigu pajinis kapitalas mažesnis, kredito unijos priežiūros institucija gali panaikinti kredito unijai išduotą veiklos licenciją.

2. Kredito unijos pajinis kapitalas sudaromas iš kredito unijos steigėjų bei jos narių pajinių piniginių įmokų už kredito unijos narių pajus.

3. Pajinis kapitalas formuojamas atsižvelgiant į poreikį lėšų, kurias kredito unija nusprendžia investuoti į kredito unijos nuosavą turtą – patalpas, įrangą ir inventorių kredito unijos veiklai pradėti ir plėtoti.

4. Kredito unijos pajiniam kapitalui formuoti draudžiama naudoti kredito unijos pasiskolintas lėšas ir jai įkeistą turtą.

**42 straipsnis. Kredito unijos rezervinis kapitalas**

1. Kredito unija sudaro rezervinį kapitalą, kuris naudojamas kredito unijos veiklos nuostoliams padengti.

2. Rezervinis kapitalas sudaromas iš kredito unijos pelno, likusio atskaičius mokesčius, kasmet atskaitant ne mažiau kaip po 20 procentų iš šio pelno, kol rezervinis kapitalas sudarys 10 procentų ilgalaikių investicijų ir išduotų paskolų sumos, nustatytos metinio buhalterinio balanso pagrindu.

3. Panaudojus dalį rezervinio kapitalo kredito unijos nuostoliams padengti, iš pelno vėl atskaitoma į kapitalą tiek, kad jis taptų nustatyto dydžio.

4. Nuostoliams, kurie gali būti padengti iš rezervinio kapitalo, priskiriami nuostoliai, susiję su nelikvidžiais aktyvais – paskolomis ir ilgalaikėmis investicijomis. Kitiems nuostoliams atlyginti rezervinio kapitalo lėšos gali būti panaudotos tik kredito unijos visuotinio narių susirinkimo nutarimu.

**43 straipsnis. Kredito unijos nario pajus (pajai)**

1. Kredito unijos nario pajus (pajai) gali būti tik piniginė įmoka.

2. Pajaus dydis, jo mokėjimo tvarka ir atsakomybė už šios tvarkos pažeidimus yra nustatomi kredito unijos įstatuose.

3. Pradinė pajinė įmoka turi būti ne mažesnė kaip 300 litų.

4. Kredito unijos nariai pajais ir jiems priklausančia pelno dalimi disponuoja šio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

5. Taikyti išieškojimą į kredito unijos nario pajinę įmoką, kuri yra kredito unijos nuosavybė, yra draudžiama, išskyrus atvejus, kai skolininkas pasitraukia iš kredito unijos narių.

**44 straipsnis. Pelno paskirstymas**

1. Kredito unijos pelnas yra lėšos, kurios lieka atskaičius iš kredito unijos finansinių metų pajamų tų metų kredito unijos išlaidas ir nuostolius.

2. Pelnas turi būti paskirstytas ne vėliau kaip per 3 mėnesius po finansinių metų pabaigos, prieš tai patvirtinus metinį balansą šio ir kitų Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

3. Nutarime dėl pelno paskirstymo turi būti nurodyta:

1) pelno suma;

2) mokesčiai;

3) atskaitymai į rezervinį kapitalą;

4) atskaitymai į kitus kredito unijos kapitalus;

5) pelno dalis, skiriama kredito unijos nariams (pajininkams) dividendais ar kita kredito unijos įstatuose nustatyta forma;

6) tantjemos kredito unijos valdymo organų nariams ir vadovams;

7) nepaskirstytas pelnas.

4. Kredito unijos nariams dividendai mokami iš pelno, likusio sumokėjus mokesčius bei atskaičius lėšas į rezervinį kapitalą ir kitus įstatuose numatytus kredito unijos kapitalus.

5. Pelnas, likęs po atskaitymų į kredito unijos kapitalus, negali būti išmokėtas dividendais ar tantjemomis arba kitaip perduotas kredito unijos nariams, steigėjams ar valdymo organų nariams, jeigu kredito unijos pajinis kapitalas dėl to taps mažesnis už šio įstatymo nustatytą minimumą.

**45 straipsnis. Kredito unijos apskaita, atskaitomybė ir kontrolė**

1. Kredito unijos finansiniai metai sutampa su kalendoriniais metais. Jei kredito unija buvo įregistruota ūkiniams metams prasidėjus, tai pirmųjų ūkinių metų pabaiga laikoma kalendorinių metų paskutinė diena. Jei kredito unija išregistruojama nepasibaigus ūkiniams metams, tai paskutinieji ūkiniai metai baigiasi kredito unijos išregistravimo dieną.

2. Kredito unijų buhalterinę apskaitą, atskaitomybės tvarką ir finansinės kontrolės tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos įstatymai ir Lietuvos banko valdybos nutarimais patvirtinti teisės aktai.

3. Per tris mėnesius nuo finansinių metų pabaigos kredito unija parengia ir pateikia Lietuvos bankui metinę finansinę ataskaitą.

**46 straipsnis. Kredito unijos veiklos riziką ribojantys normatyvai**

Lietuvos bankas gali nustatyti kredito unijoms šiuos normatyvus:

1) likvidumo ;

2) maksimalios atviros pozicijos užsienio valiuta;

3) kapitalo pakankamumo.

## VII SKIRSNIS
## KREDITO UNIJŲ VEIKLOS PRIEŽIŪRA

**47 straipsnis. Priežiūros institucijos sankcijos**

1. Kredito unijų veiklos priežiūros institucija už šio ir kitų įstatymų bei teisės aktų, reglamentuojančių kredito unijų veiklą, pažeidimus turi teisę taikyti kredito unijai, jos vadovams šias sankcijas:

1) įspėti kredito uniją dėl jos veiklos trūkumų bei pažeidimų ir nustatyti terminus jiems pašalinti;

2) įstatymų nustatyta tvarka skirti kredito unijos vadovams administracines nuobaudas už šio įstatymo pažeidimus;

3) laikinai arba visam laikui atšaukti leidimą atlikti vieną ar kelias kredito unijos veiklos operacijas;

4) laikinai arba visam laikui atšaukti kredito unijai išduotą licenciją užsiimti 7 straipsnyje nustatyta veikla.

2. Taikytinos sankcijos rūšį ir terminus parenka priežiūros institucija, atsižvelgdama į pažeidimo pobūdį.

3. Priežiūros institucijos nutarimas dėl sankcijos taikymo kredito unijai ar jos vadovams gali būti apskųstas teismui Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka per vieną mėnesį nuo šio nutarimo priėmimo dienos.

## VIII SKIRSNIS
## KREDITO UNIJOS REORGANIZAVIMAS IR LIKVIDAVIMAS

**48 straipsnis. Kredito unijos reorganizavimas**

1. Reorganizavimas – tai kredito unijos, kaip juridinio asmens, pertvarkymas be likvidavimo procedūros. Reorganizuotos kredito unijos visų teisių ir prievolių perėmėjai yra reorganizuojant įsteigta naujoji ir po reorganizavimo tebetęsianti veiklą kredito unija (ar kredito unijos).

2. Kredito unijos gali būti reorganizuojamos šiais būdais:

1) jungimosi;

2) padalijimo.

3. Kredito unijų reorganizavimas jungimosi būdu galimas:

1) kai prie kredito unijos, kuri tęsia veiklą, prisijungia kitos kredito unijos, kurios kaip juridiniai asmenys baigia veiklą;

2) kai iš kelių kredito unijų, kurios kaip juridiniai asmenys baigia veiklą, įsisteigia nauja kredito unija.

4. Kredito unijos jungiasi Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo nustatyta tvarka.

5. Kredito unijų reorganizavimas padalijimo būdu galimas:

1) kai kredito unija, kuri baigia veiklą, perduoda savo teises ir pareigas kitoms kredito unijoms, kurios tęsia veiklą;

2) kai iš kredito unijos, kuri baigia veiklą, steigiamos naujos kredito unijos;

3) kai iš kredito unijos, kuri tęsia veiklą, atskiriama dalis, kuri jungiasi su kita kredito unija arba iš kurios steigiama nauja kredito unija.

6. Reorganizuojamos kredito unijos turi parengti reorganizavimo projektą, kuriame turi būti nurodyta kiekvienos reorganizuojamos kredito unijos:

1) pavadinimas ir buveinė;

2) narių skaičius;

3) pajinis kapitalas;

4) indėlių ir išduotų paskolų bei turto įvertinimas;

5) prievolių perėmimo sąlygos ir terminai;

6) narių pajų tvarkymo po reorganizavimo veiksiančiose kredito unijose kriterijai ir taisyklės;

7) narių indėlių ir nariams išduotų savitarpio paskolų tvarkymo kriterijai prieš reorganizavimą ir po jo;

8) kitos turtinės ir neturtinės narių teisės ir pareigos po kredito unijos reorganizavimo, šių teisių ir pareigų įgijimo terminai;

9) teisės, reorganizavimo laikotarpiu suteikiamos kredito unijų valdymo organams, revizoriams (ekspertams).

7. Kartu su reorganizavimo projektu turi būti parengti kiekvienos po reorganizavimo veiksiančios kredito unijos įstatai.

8. Kiekvienos reorganizuojamos kredito unijos valdyba parengia reorganizavimo projektą, kuriam įvertinti gali būti kviečiamas nepriklausomas auditorius (ekspertas). Jis privalo pateikti raštu visuotiniam narių susirinkimui reorganizavimo projekto įvertinimą ir išvadas.

9. Apie numatomą reorganizavimą kiekviena kredito unija privalo viešai paskelbti ne vėliau kaip prieš 20 dienų iki visuotinio narių susirinkimo, kurio darbotvarkėje numatyta svarstyti kredito unijos reorganizavimą. Kiekvienas kredito unijos narys turi teisę per tą laikotarpį susipažinti su reorganizavimo projektu ir jo įvertinimu.

10. Priimti nutarimą reorganizuoti kredito uniją ir kartu patvirtinti reorganizavimo projektą bei parengtus įstatus gali kredito unijos nariai ne mažiau kaip 2/3 visų reorganizuojamos kredito unijos narių balsų. Visuotinio narių susirinkimo nutarimą dėl atsisakymo reorganizuoti kredito uniją ne mažiau kaip 1/5 narių turi teisę apskųsti teismui.

11. Reorganizavimas kredito unijos bankroto atveju yra kredito unijos struktūros pertvarkymas, kai paskirtas administratorius kredito uniją skaido arba dalį jos turto parduoda kitoms kredito unijoms, kad būtų laiduojamas kredito unijos mokumas ir patenkinami kreditorių reikalavimai. Kredito unija bankroto atveju turi būti reorganizuojama pagal Lietuvos Respublikos įmonių bankroto bei kitus įstatymus ir teisės aktus, reglamentuojančius bankų bankroto procedūrą.

12. Apie kredito unijos reorganizavimą pranešama raštu kiekvienam jos nariui ir kredito unijos kreditoriui.

13. Po reorganizavimo veiksiančių kredito unijų įstatai registruojami po pirmo visuotinio narių susirinkimo. Reorganizuojamos kredito unijos registruojamos pagal šio įstatymo 14, 15 ir 16 straipsnius.

14. Reorganizavus kredito uniją, jos turtas pereina:

1) jungimosi ir padalijimo atveju – naujai atsiradusiai kredito unijai;

2) prijungimo prie kitos kredito unijos atveju – pastarajai.

15. Turtas pereina perdavimo dokumento pasirašymo dieną, jei ko kita nenumato dėl reorganizavimo priimtas dokumentas.

**49 straipsnis. Kredito unijos likvidavimas**

1. Kredito unijos likvidavimo pagrindas gali būti:

1) kredito unijos veiklos termino, nurodyto jos įstatuose, pasibaigimas;

2) kredito unijos narių minimalaus skaičiaus, nurodyto šio įstatymo 17 straipsnio antrojoje dalyje, sumažėjimas ir priežiūros institucijos draudimas tęsti kredito unijos veiklą esant tokiam narių sumažėjimui;

3) 41 straipsnio pirmojoje dalyje nustatyto kredito unijos pajinio kapitalo minimumo sumažėjimas, jeigu per priežiūros institucijos nurodytą laiką jis neatkuriamas;

4) įmonių rejestro tvarkytojo priimtas sprendimas atšaukti kredito unijos registravimą;

5) įsiteisėjęs teismo sprendimas likviduoti bankrutavusią kredito uniją;

6) įsiteisėjęs teismo sprendimas likviduoti kredito uniją už Lietuvos Respublikos įstatymų pažeidimus;

7) visuotinio narių susirinkimo nutarimas likviduoti kredito uniją, jeigu kredito unijai nekeliama bankroto byla.

2. Nutarus likviduoti kredito uniją, priežiūros institucijos teikimu skiriamas likvidatorius. Nuo likvidatoriaus paskyrimo dienos kredito unijos valdymo organai netenka įgalinimų valdyti kredito uniją, o jų funkcijas atlieka likvidatorius.

3. Likvidatorius praneša kredito uniją įregistravusiai institucijai ir įmonių rejestro tvarkytojui apie kredito unijos statuso pasikeitimą ir duomenis apie likvidatorių. Kredito unijai įgijus likviduojamos kredito unijos statusą, prieš jos pavadinimą rašomas žodis „likviduojama“.

4. Likviduojama kredito unija gali sudaryti tik tokius sandorius, kurie susiję su jos likvidavimu, taip pat numatytus nutarime dėl likvidavimo.

5. Apie kredito unijos likvidavimą viešai skelbiama tris kartus su ne mažesniais kaip 2 mėnesių intervalais arba kiekvienam nariui ir kreditoriui pranešama raštu.

6. Kredito unijos likvidavimo procedūra atliekama pagal Lietuvos Respublikos įstatymus bei kitus teisės aktus, reglamentuojančius bankų likvidavimą.

**50 straipsnis. Kredito unijos bankroto procedūra**

Kredito unijos bankroto bylos iškėlimo, teisminio nagrinėjimo ir likvidavimo dėl bankroto procedūra atliekama remiantis Lietuvos Respublikos komercinių bankų įstatymu.

## IX SKIRSNIS
## KREDITO UNIJŲ ASOCIACIJOS

**51 straipsnis. Kredito unijų asociacijų steigimas ir veikla**

1. Kredito unijų asociacija yra savanoriška kredito unijų sąjunga, koordinuojanti bei vykdanti kredito unijų sąjungos narių pavestus uždavinius ir savo veikla atstovaujanti jų interesams. Kredito unijų asociacijos gali kurtis pagal teritorinius ir kitus šio įstatymo 17 straipsnio ketvirtojoje dalyje išvardytus kriterijus.

2. Kredito unijos gali jungtis į kredito unijų asociacijas (asociaciją) Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

3. Kredito unijų asociacija tampa juridiniu asmeniu nuo jos įregistravimo momento. Jos turtą sudaro kredito unijų asociacijos narių materialiniai ir finansiniai įnašai, įplaukos už asociacijos teikiamas paslaugas, labdara ir kitos savanoriškos aukos.

4. Kredito unijų asociacijos registruojamos Lietuvos Respublikos įmonių rejestro įstatymo nustatyta tvarka ir veikia pagal savo įstatus, kuriuos priima delegatų (įgaliotinių) suvažiavimas, konferencijos ar susirinkimai.

5. Kredito unijų asociacijos įstatuose turi būti nurodoma:

1) pavadinimas ir adresas;
2) veiklos tikslai;
3) narių teisės, pareigos ir atsakomybė;
4) valdymo organai ir jų kompetencija;
5) revizijos komisija;
6) turtas ir lėšos;
7) apskaita ir atskaitomybė;
8) veiklos nutraukimo ir likvidavimo tvarka.

Įstatuose gali būti ir kitos, Lietuvos Respublikos įstatymams neprieštaraujančios, nuostatos.

6. Gautas pajamas kredito unijų asociacija gali naudoti tik jos įstatuose numatytiems uždaviniams įgyvendinti. Šios pajamos asociacijos nariams kaip pelnas neskirstomos.

7. Kredito unijų asociacijos kaupia informaciją apie kredito unijas, apibendrina ir įvertina savo narių pateiktą informaciją, analizuoja ir koordinuoja jų veiklą, rūpinasi jų finansiniu stabilumu bei laisvų lėšų naudojimo perspektyvomis, tiria rinkos poveikį kredito unijų veiklai, atstovauja narių interesams valdžios ir valdymo institucijose; teikia metodinę pagalbą vadybos, audito, mokesčių ir kitais klausimais, dalyvauja tarptautinių kredito unijų veikloje ir bendradarbiauja su kitų šalių giminingomis kredito unijomis, atstovauja prisijungusių kredito unijų interesams tarptautiniu lygiu.

8. Kredito unijų asociacija neatsako už savo narių prievoles, taip pat ir nariai neatsako už kredito unijų asociacijos, kuriai jie priklauso, prievoles.

## X SKIRSNIS
## BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

**52 straipsnis. Mokesčių lengvatos ir kredito unijų veiklos priežiūra**

1. Kredito unijos iki 1997 m. gruodžio 31 d. atleidžiamos nuo juridinių asmenų pelno mokesčio pirmuosius dvejus veiklos metus, skaičiuojant nuo įregistravimo šio įstatymo nustatyta tvarka dienos. Nuo 1998 m. sausio 1 d., arba jeigu iki to laiko suėjo dveji metai nuo kredito unijos įregistravimo dienos, kredito unijų pelnas apmokestinamas 70 procentų mažesniu juridinių asmenų pelno mokesčiu.

2. Kitos mokesčių lengvatos kredito unijoms taikomos remiantis mokesčius reglamentuojančiais Lietuvos Respublikos įstatymais bei kitais teisės aktais.

3. Kol bus sukurta savaveiksmė kredito unijų veiklos priežiūros institucija ir patvirtinti jos nuostatai, visų Lietuvos Respublikoje įregistruotų kredito unijų bei jų asociacijų veiklą prižiūri Lietuvos bankas.

*Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.*

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS ALGIRDAS BRAZAUSKAS